Repertoriul jurisprudenței

HOTĂRÂREA CURȚII (Marea Cameră)

14 iunie 2016 *

„Acțiune în anulare — Politica externă și de securitate comună (PESC) — Decizia 2014/198/PESC — Acord între Uniunea Europeană și Republica Unită Tanzania privind condițiile pentru transferul persoanelor suspectate de piraterie și al bunurilor confiscate asociate de la forțele navale aflate sub comanda Uniunii Europene către Republica Unită Tanzania — Alegerea temeiului juridic — Obligația de a informa Parlamentul European de îndată și pe deplin pe parcursul tuturor etapelor procedurii de negociere și de încheiere a acordurilor internaționale — Menținerea efectelor deciziei în caz de anulare”

În cauza C-263/14,

având ca obiect o acțiune în anulare formulată în temeiul articolului 263 TFUE, introdusă la 28 mai 2014,

Parlamentul European, reprezentat de R. Passos, de A. Caiola și de M. Allik, în calitate de agenți, cu domiciliul ales în Luxemburg,

reclamant,

susținut de:

Comisia Europeană, reprezentată de M. Konstantinidis, de R. Troosters și de D. Gauci, în calitate de agenți, cu domiciliul ales în Luxemburg,

intervenientă,

împotriva

Consiliului Uniunii Europene, reprezentat de F. Naert, de G. Étienne, de M. Bishop și de M.-M. Joséphidès, în calitate de agenți,

pârât,

susținut de:

Republica Cehă, reprezentată de M. Smolek, de E. Ruffer, de J. Vláčil, de J Škeřik și de M. Hedvábná, în calitate de agenți,

Regatul Suediei, reprezentat de A. Falk, de C. Meyer-Seitz, de U. Persson, de M. Rhodin, de E. Karlsson și de L. Swedenborg, în calitate de agenți,

* Limba de procedură: engleza.

Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord, reprezentat de J. Kraehling și de V. Kaye, în calitate de agenți, asistate de G. Facenna, barrister,

interveniente,

CURTEA (Marea Cameră),

compusă din domnul K. Lenaerts, președinte, domnul A. Tizzano, vicepreședinte, domnii L. Bay Larsen, T. von Danwitz și A. Arabadjiev, doamna C. Toader și domnii D. Šváby și C. Lycourgos, președinți de cameră, domnii A. Rosas (raportor), E. Juhász și M. Safjan, doamna M. Berger, domnii E. Jarašiūnas și C. G. Fernlund și doamna K. Jürimäe, judecători,

avocat general: doamna J. Kokott,

grefier: doamna L. Hewlett, administrator principal,

având în vedere procedura scrisă și în urma ședinței din 22 septembrie 2015,

după ascultarea concluziilor avocatului general în ședința din 28 octombrie 2015,

pronunță prezenta

Hotărâre

1 Prin cererea introductivă, Parlamentul European solicită, pe de o parte, anularea Deciziei 2014/198/PESC a Consiliului din 10 martie 2014 privind semnarea și încheierea Acordului dintre Uniunea Europeană și Republica Unită Tanzania privind condițiile pentru transferul persoanelor suspectate de piraterie și al bunurilor confiscate asociate de la forțele navale aflate sub comanda Uniunii Europene către Republica Unită Tanzania (JO 2014, L 108, p. 1, denumită în continuare „decizia atacată”), și, pe de altă parte, menținerea efectelor acestei decizii.

Cadrul juridic

Dreptul internațional

Convenția Organizației Națiunilor Unite privind dreptul mării

2 Convenția Organizației Națiunilor Unite privind dreptul mării, semnată la Montego Bay la 10 decembrie 1982, a intrat în vigoare la 16 noiembrie 1994. Ea a fost aprobată prin Decizia 98/392/CE a Consiliului din 23 martie 1998 privind încheierea de către Comunitatea Europeană a Convenției Organizației Națiunilor Unite din 10 decembrie 1982 privind dreptul mării și a Acordului din 28 iulie 1994 privind punerea în aplicare a părții XI din aceasta (JO 1998, L 179, p. 1, Ediție specială, 04/vol. 4, p. 103).

3 În secțiunea 1, intitulată „Dispoziții generale”, din partea VII, intitulată „Marea liberă”, din convenția menționată figurează articolele 100-107, care prevăd cadrul juridic privind combaterea pirateriei. Articolul 100 din aceeași convenție obligă toate statele să coopereze la reprimarea pirateriei. Articolele 101 și 103 din aceasta definesc noțiunile „piraterie” și, respectiv, „navă sau aeronavă pirat”.

4 Potrivit articolului 105, intitulat „Sechestru pe o navă sau aeronavă pirat”, din Convenția Organizației Națiunilor Unite privind dreptul mării:

„În marea liberă sau în orice alt loc care nu se află sub jurisdicția nici unui stat, orice stat poate să pună sechestru pe o navă sau aeronavă pirat, sau pe o navă sau aeronavă capturată în urma unui act de piraterie și care se află sub controlul piraților, să aresteze persoanele și să pună sechestru pe bunurile care se găsesc la bord. Tribunalele statului care a efectuat sechestrul pot să se pronunțe cu privire la sancțiunile care trebuie aplicate, precum și cu privire la măsurile care trebuie luate în ceea ce privește nava, aeronava sau bunurile, sub rezerva drepturilor terților de bună-credință.”

Dreptul Uniunii

Acțiunea comună 2008/851

5 Acțiunea comună 2008/851/PESC a Consiliului din 10 noiembrie 2008 privind operațiunea militară a Uniunii Europene în vederea unei contribuții la descurajarea, prevenirea și reprimarea actelor de piraterie și de jaf armat din largul coastelor Somaliei (JO 2008, L 301, p. 33), astfel cum a fost modificată prin Decizia 2012/174/PESC a Consiliului din 23 martie 2012 (JO 2012, L 89, p. 69) (denumită în continuare „Acțiunea comună 2008/851”), este întemeiată pe articolul 14 UE, pe articolul 25 al treilea paragraf UE și pe articolul 28 alineatul (3) UE. Această operațiune este denumită „operațiunea Atalanta”.

6 Articolul 1 din această acțiune comună, intitulat „Misiune”, prevede la alineatul (1):

„Uniunea Europeană […] desfășoară o operație militară în sprijinul Rezoluțiilor 1814 (2008), 1816 (2008), 1838 (2008), 1846 (2008) și 1851 (2008) ale Consiliului de Securitate al [Organizației] Națiunilor Unite […], într-un mod conform cu acțiunea autorizată în cazul pirateriei în temeiul articolului 100 și al articolelor următoare din Convenția Organizației Națiunilor Unite privind dreptul mării […] și în special prin angajamente asumate împreună cu state terțe («Atalanta»), astfel încât aceasta să contribuie la:

— protecția navelor din cadrul [Programului alimentar mondial] care furnizează ajutoare alimentare persoanelor strămutate din Somalia, în conformitate cu mandatul stabilit în Rezoluția 1814 (2008) a [Consiliului de Securitate al Organizației Națiunilor Unite] și

— protecția navelor vulnerabile care navighează în largul coastelor Somaliei, precum și la descurajarea, prevenirea și reprimarea actelor de piraterie și de jaf armat în largul coastelor Somaliei, în conformitate cu mandatul stabilit în Rezoluția 1846 (2008) și în Rezoluția 1851 (2008) ale [Consiliului de Securitate al Organizației Națiunilor Unite].”

7 Articolul 2 din acțiunea comună menționată, intitulat „Mandat”, prevede:

„Atalanta, în condițiile stabilite în dreptul internațional aplicabil, în special în [C]onvenția ONU privind dreptul mării și în Rezoluțiile 1814 (2008), 1816 (2008) și 1838 (2008) ale [Consiliului de Securitate al Organizației Națiunilor Unite] și în limita capacităților sale disponibile:

[…]

(e) în vederea unei eventuale urmăriri penale de către statele competente în condițiile prevăzute la articolul 12, poate captura, reține și transfera persoanele care sunt suspectate de a intenționa să comită, astfel cum se menționează la articolele 101 și 103 din Convenția [Organizației] Națiunilor Unite privind dreptul mării, de a comite sau de a fi comis acte de piraterie sau jafuri armate în

zonele care se află sub supravegherea sa și sechestra navele piraților sau ale celor care au comis jafuri armate sau navele capturate în urma unui act de piraterie sau a unui jaf armat și care se află în mâinile piraților sau ale tâlharilor înarmați, precum și bunurile aflate la bord;

[…]”

8 Articolul 10 din aceeași acțiune comună, intitulat „Participarea statelor terțe”, este redactat după cum urmează:

„(1) Fără a aduce atingere autonomiei decizionale a [Uniunii] și cadrului instituțional unic și în conformitate cu orientările relevante ale Consiliului European, statele terțe pot fi invitate să participe la operație.

[…]

(3) Modalitățile detaliate privind participarea statelor terțe fac obiectul unor acorduri încheiate în conformitate cu procedura prevăzută la articolul [37 TUE]. În cazul în care [Uniunea] și un stat terț au încheiat un acord prin care se instituie un cadru pentru participarea statului terț respectiv la operații ale [Uniunii] de gestionare a crizelor, dispozițiile respectivului acord se aplică în cadrul prezentei operații.

[…]

(6) Condițiile de transfer al persoanelor capturate și reținute în vederea exercitării competențelor jurisdicționale de către statul respectiv se stabilesc cu ocazia încheierii sau a punerii în aplicare a acordurilor de participare menționate la alineatul (3).”

9 Potrivit articolului 12 din această acțiune comună, intitulat „Transferul persoanelor capturate și reținute în vederea urmăririi penale a acestora”:

„(1) În temeiul acceptării de către Somalia a exercitării de competențe jurisdicționale de către statele membre sau de către state terțe, pe de o parte, și al articolului 105 din Convenția Organizației Națiunilor Unite privind dreptul mării, pe de altă parte, persoanele care sunt suspectate de a intenționa să comită, astfel cum se menționează la articolele 101 și 103 din Convenția Organizației Națiunilor Unite privind dreptul mării, de a comite sau de a fi comis acte de piraterie sau jafuri armate în apele teritoriale sau interioare ale Somaliei sau în marea liberă, capturate și reținute în vederea urmăririi penale a acestora, precum și bunurile care au servit la săvârșirea respectivelor acte sunt transferate:

— autorităților competente ale statului membru sau ale statului terț care participă la operație și al cărui pavilion este arborat de nava care a realizat capturarea sau

— în cazul în care respectivul stat nu poate sau nu dorește să-și exercite competențele jurisdicționale, unui alt stat membru sau stat terț care dorește să-și exercite aceste competențe asupra persoanelor sau bunurilor menționate.

(2) Persoanele suspectate, astfel cum se menționează la articolele 101 și 103 din Convenția Organizației Națiunilor Unite privind dreptul mării, de a intenționa să comită, de a fi în curs de a comite sau de a fi comis acte de piraterie sau de jaf armat, care sunt capturate și reținute, în vederea urmăririi lor penale, de către forțele Atalanta în apele teritoriale, apele interioare sau apele arhipelagice ale altor state din regiune în acord cu statele respective, precum și bunurile care au servit la comiterea acestor acte pot fi transferate autorităților competente ale statului respectiv sau, cu acordul statului respectiv, autorităților competente ale altui stat.

(3) Niciuna dintre persoanele menționate la alineatele (1) și (2) nu poate fi transferată către un stat terț, în cazul în care condițiile acestui transfer nu au fost stabilite cu respectivul stat terț într-un mod conform cu dreptul internațional aplicabil, în special cu dreptul internațional în domeniul drepturilor omului, în vederea garantării în special a faptului că nicio persoană nu va fi supusă pedepsei cu moartea, torturii sau oricărui alt tratament crud, inuman sau degradant."

Acordul UE-Tanzania

10 Cu titlul „Definiții", articolul 2 din Acordul între Uniunea Europeană și Republica Unită Tanzania privind condițiile pentru transferul persoanelor suspectate de piraterie și al bunurilor confiscate asociate de la forțele navale aflate sub comanda Uniunii Europene către Republica Unită Tanzania (JO 2014, L 108, p. 3, denumit în continuare „Acordul UE-Tanzania") prevede:

„În sensul prezentului acord:

(a) «forțele navale aflate sub comanda Uniunii Europene (EUNAVFOR)» înseamnă cartierul general militar al UE și contingentele naționale care contribuie la operația «Atalanta» a UE, navele, aeronavele și bunurile acestora;

[…]

(f) «persoană transferată» înseamnă orice persoană suspectată de intenția de a săvârși, de săvârșirea sau de a fi săvârșit acte de piraterie și transferată de EUNAVFOR către Tanzania în temeiul prezentului acord."

11 Articolul 1 din acest acord, intitulat „Obiectivul", prevede:

„Prezentul acord definește condițiile și modalitățile pentru transferul de la EUNAVFOR către Tanzania al persoanelor suspectate de intenția de a săvârși, de săvârșirea sau de a fi săvârșit acte de piraterie și reținute de EUNAVFOR și al bunurilor confiscate asociate acestora de EUNAVFOR, precum și pentru tratamentul acestora după un astfel de transfer."

12 Acordul menționat prevede, la articolul 3, principiile generale care reglementează, printre altele, modalitățile și condițiile transferului către autoritățile tanzaniene al persoanelor suspectate de piraterie reținute de EUNAVFOR, inclusiv cel privind tratamentul în conformitate cu obligațiile internaționale în materia drepturilor omului. În plus, același acord reglementează, la articolul 4, condițiile privind tratamentul, urmărirea penală și judecarea persoanelor transferate, dispunând totodată, la articolul 5, că astfel de persoane nu vor fi judecate pentru o infracțiune pentru care pedeapsa maximă este mai severă decât detențiunea pe viață.

13 Articolul 6 din Acordul UE-Tanzania se referă la schimbul de documente și de informații care trebuie să aibă loc în cadrul transferului persoanelor menționate. Articolul 7 alineatul (1) din acest acord prevede că, „[î]n limita mijloacelor și a capacităților lor, UE și EUNAVFOR furnizează toată asistența necesară către Tanzania în vederea anchetării și a urmării penale a persoanelor transferate".

14 Potrivit articolului 8 din Acordul UE-Tanzania, niciuna dintre dispozițiile acestuia nu urmărește să deroge de la drepturile pe care o persoană transferată le poate avea în temeiul dreptului intern sau internațional aplicabil. Articolul 9 din acordul respectiv privește legătura dintre autoritățile tanzaniene și cele ale Uniunii, precum și soluționarea diferendelor. În sfârșit, articolele 10 și 11 din același acord reglementează modalitățile de punere în aplicare și intrarea în vigoare ale acestuia.

Istoricul cauzei și decizia atacată

15 În cursul anului 2008, în special în Rezoluțiile 1814 (2008), 1816 (2008) și 1838 (2008), Consiliul de Securitate al Organizației Națiunilor Unite (denumit în continuare „Consiliul de Securitate”) și-a exprimat preocuparea profundă față de amenințarea pe care actele de piraterie și jafurile armate comise asupra navelor o reprezintă pentru furnizarea ajutoarelor umanitare către Somalia, pentru navigația internațională și pentru securitatea rutelor maritime comerciale, precum și pentru celelalte nave vulnerabile, inclusiv cele dedicate activităților de pescuit în conformitate cu dreptul internațional. În plus, acesta a constatat, în preambulul Rezoluției 1846 (2008), că actele de piraterie și jafurile armate comise împotriva unor nave în apele teritoriale ale Republicii Federale Somalia sau în marea liberă, în largul coastelor sale, agravează situația din această țară, ceea ce continuă să amenințe pacea internațională și securitatea regiunii.

16 În acest context, Consiliul de Securitate a solicitat, la punctul 14 din această din urmă rezoluție, tuturor statelor, în special statelor de pavilion, statelor de port și statelor de coastă, precum și statelor a căror cetățenie o dețin victimele sau autorii actelor de piraterie sau ai jafurilor armate și statelor care își revendică jurisdicția în temeiul dreptului internațional sau al dreptului lor intern, să coopereze pentru a stabili cui îi revine competența și să adopte măsurile corespunzătoare de anchetă și de urmărire împotriva autorilor actelor de piraterie sau de jaf armat comise în largul coastelor somaleze, în conformitate cu dreptul internațional aplicabil, inclusiv cu dreptul internațional al drepturilor omului, și să susțină aceste eforturi în special prin furnizarea de asistență în materie de logistică și de exercitare a căilor procesuale în privința persoanelor aflate sub jurisdicția și controlul lor, precum victimele, martorii și persoanele reținute în cadrul unor operațiuni desfășurate în temeiul acestei rezoluții.

17 În considerentul (9) al Rezoluției 1851 (2008), Consiliul de Securitate observă cu îngrijorare că lipsa de mijloace, absența unei legislații interne și incertitudinile legate de tratamentul piraților după capturarea acestora au împiedicat desfășurarea unei acțiuni internaționale mai viguroase împotriva piraților care acționează în largul coastelor somaleze și, în unele cazuri, au impus eliberarea piraților fără ca aceștia să fie aduși în fața justiției. De asemenea, la punctul 3 din această rezoluție, el a invitat toate statele și organizațiile regionale care luptă împotriva pirateriei în largul coastelor somaleze să încheie acorduri sau aranjamente speciale cu țările dispuse să preia pirații pentru îmbarcarea unor agenți din serviciile de combatere a criminalității („shipriders”) din aceste țări, în special din cadrul regiunii, în vederea facilitării desfășurării anchetelor și a urmăririlor penale împotriva persoanelor deținute cu ocazia operațiunilor acestora.

18 Ca răspuns la aceste diferite rezoluții, Uniunea a adoptat Acțiunea comună 2008/851, în temeiul căreia desfășoară, din luna noiembrie 2008, operațiunea Atalanta, prin care contribuie, printre altele, la combaterea pirateriei în largul coastelor somaleze.

19 În cadrul acestei operațiuni militare, Consiliul Uniunii Europene a trimis Parlamentului, la 22 martie 2010, o scrisoare în care menționa necesitatea de a negocia și de a încheia acorduri internaționale cu anumite state terțe. Prin această scrisoare, Consiliul a amintit că, potrivit articolului 12 din Acțiunea comună 2008/851, persoanele care au comis sau care sunt suspectate că au comis acte de piraterie sau jafuri armate în apele teritoriale ale Republicii Federale Somalia sau în marea liberă, capturate și reținute în vederea urmăririi penale a acestora, precum și bunurile care au servit la săvârșirea respectivelor acte pot fi transferate oricărui stat terț care dorește să își exercite jurisdicția asupra persoanelor sau bunurilor menționate, sub rezerva ca condițiile acestui transfer să fi fost stabilite cu respectivul stat terț într-un mod conform cu dreptul internațional aplicabil. În plus, Consiliul a informat Parlamentul, prin scrisoarea amintită, că Înaltul Reprezentant al Uniunii pentru afaceri externe și politica de securitate (denumit în continuare „Înaltul Reprezentant”) a fost autorizat, în aceeași zi, să înceapă negocierile, în temeiul articolului 37 TUE, pentru încheierea unor acorduri de transfer cu Republica Mauritius, cu Republica Mozambic, cu Republica Africa de Sud, cu Republica Unită Tanzania și cu Republica Uganda.

20 Prin scrisoarea din 19 martie 2014, Consiliul a indicat Parlamentului că, în urma încheierii negocierilor cu Republica Unită Tanzania, a adoptat, la 10 martie 2014, decizia atacată.

21 Acordul UE-Tanzania a fost semnat la Bruxelles la 1 aprilie 2014. Textul acestui acord, precum și decizia atacată au fost publicate în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene* la 11 aprilie 2014.

Concluziile părților și procedura în fața Curții

22 Parlamentul solicită Curții anularea deciziei atacate, dispunerea menținerii efectelor acestei decizii până la înlocuirea ei și obligarea Consiliului la plata cheltuielilor de judecată.

23 Consiliul solicită Curții, cu titlu principal, respingerea acțiunii ca nefondată și obligarea Parlamentului la plata cheltuielilor de judecată. În subsidiar, în ipoteza în care se admite cererea de anulare a deciziei atacate, Consiliul solicită ca efectele acesteia să fie menținute până la data intrării în vigoare a unui act care să o înlocuiască, în cazul în care anularea este întemeiată pe primul motiv invocat de reclamant, sau pe o perioadă nedeterminată, în cazul în care anularea respectivă este întemeiată doar pe al doilea motiv.

24 Prin decizia președintelui Curții din 3 octombrie 2014, s-a admis intervenția Republicii Cehe, a Regatului Suediei și a Regatului Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord în susținerea concluziilor Consiliului. S-a admis cererea de intervenție a Comisiei Europene în susținerea concluziilor Parlamentului.

Cu privire la acțiune

25 În susținerea acțiunii sale, Parlamentul invocă două motive. Prin intermediul primului motiv, arată că decizia atacată este întemeiată în mod eronat numai pe articolul 37 TUE și, prin urmare, că aceasta nu ar fi trebuit să fie adoptată în conformitate cu procedura specifică acordurilor care privesc exclusiv politica externă și de securitate comună (PESC), instituită la articolul 218 alineatul (6) al doilea paragraf prima teză TFUE, care exclude orice participare a Parlamentului. O astfel de decizie, al cărei temei juridic adecvat ar fi constituit din articolul 37 TUE, precum și din articolul 82 TFUE și articolul 87 TFUE, nu ar putea fi adoptată decât în conformitate cu procedura prevăzută la articolul 218 alineatul (6) al doilea paragraf litera (a) punctul (v) TFUE, care prevede aprobarea Parlamentului. Prin intermediul celui de al doilea motiv, întemeiat pe încălcarea articolului 218 alineatul (10) TFUE, Parlamentul reproșează Consiliului că nu l-a informat de îndată și pe deplin pe parcursul tuturor etapelor negocierii și încheierii Acordului UE-Tanzania.

Cu privire la primul motiv, întemeiat pe alegerea eronată a temeiului juridic

Argumentația părților

26 Prin intermediul primului motiv, Parlamentul arată că Consiliul a considerat în mod eronat că decizia atacată privea un acord internațional care se referă „exclusiv la [PESC]” în sensul articolului 218 alineatul (6) al doilea paragraf prima teză TFUE. Acesta afirmă că, în lipsa aprobării din partea sa, decizia respectivă a fost adoptată cu încălcarea dispozițiilor tratatelor. Susține că Acordul UE-Tanzania urmărește o dublă finalitate întrucât respectivul acord privește atât PESC, cât și domeniile cooperării judiciare în materie penală și cooperării polițienești, domenii care țin de procedura legislativă ordinară. În consecință, Parlamentul consideră că decizia atacată ar fi trebuit să aibă ca temeiuri juridice articolul 37 TUE, precum și articolul 82 TFUE și articolul 87 TFUE și, prin urmare, ar fi trebuit să fie adoptat potrivit procedurii prevăzute la articolul 218 alineatul (6) al doilea paragraf litera (a) punctul (v) TFUE.

27 Parlamentul arată că alegerea temeiului juridic trebuie să se bazeze pe elemente obiective, care pot fi supuse controlului jurisdicțional, printre care figurează în special finalitatea și conținutul actului în cauză. În această privință, finalitatea Acordului UE-Tanzania ar fi să se evite ca statele membre în cauză să fie obligate să desfășoare ele înseși proceduri penale și să faciliteze cooperarea dintre autoritățile lor și cele ale Republicii Unite Tanzania prin stabilirea unui cadru juridic pentru predarea suspecților către respectivul stat terț pentru ca acesta să efectueze anchete și urmăriri penale. Pe de altă parte, acordul menționat ar conține dispoziții care se referă în mod direct la cooperarea judiciară în materie penală și la cooperarea polițienească și în special la tratamentul, urmărirea penală și judecarea persoanelor transferate.

28 Astfel, Acordul UE-Tanzania nu s-ar raporta exclusiv la PESC. În această privință, Parlamentul apreciază că acordul menționat nu poate fi considerat numai un aspect al misiunii internaționale a Uniunii care vizează menținerea păcii, prevenirea conflictelor și consolidarea securității internaționale. De fapt, obiectivul acestui acord ar fi de asemenea de a transfera persoane suspectate de activități infracționale, care intră sub jurisdicția statelor membre și se află pe teritoriul Uniunii, către autoritățile judiciare și polițienești ale unui stat terț pentru a le permite acestora să își exercite în privința suspecților menționați competențele privind ancheta și urmărirea penală.

29 Parlamentul subliniază în această privință că autoritățile polițienești și judiciare ale statelor membre ar putea ele înseși să exercite competențele respective. Astfel, în ipoteza în care persoanele reținute nu ar fi transferate autorităților tanzaniene, ci autorităților competente ale statelor membre, EUNAVFOR nu ar desfășura o operațiune militară, ci ar acționa mai degrabă în calitate de autoritate administrativă. În această privință, simplul fapt de a încredința asemenea transferuri unei forțe navale nu ar permite calificarea acestora drept activități militare sau de securitate și, prin urmare, să se concluzioneze de aici că aceste transferuri privesc exclusiv PESC.

30 În plus, nici dreptul internațional, nici rezoluțiile Consiliului de Securitate, nici mandatul operațiunii Atalanta acordat prin Acțiunea comună 2008/851 nu ar impune transferul piraților reținuți de EUNAVFOR către statele terțe. În această privință, Parlamentul arată că primul aspect al alternativei prevăzute la articolul 12 alineatul (1) din respectiva acțiune comună este cel al transferului persoanelor suspectate de acte de piraterie către autoritățile competente ale statelor membre, transferul lor către un stat terț constituind doar al doilea aspect al acestei alternative.

31 Parlamentul arată, pentru a afirma că există o legătură directă și strânsă între acest acord și spațiul de libertate, securitate și justiție, în sensul titlului V din Tratatul FUE, că persoanele capturate și reținute, suspectate de acte de piraterie, precum și bunurile confiscate se află sub jurisdicția statelor membre care participă la EUNAVFOR. Astfel, transferul unor asemenea persoane și bunuri din Uniune către un stat terț, în speță către Republica Unită Tanzania, ar avea ca efect privarea autorităților competente ale acestor state membre de exercitarea competențelor lor de a ancheta, de a urmări penal și de a judeca conform dreptului lor. Pirateria ar ține de combaterea criminalității internaționale, un domeniu care s-ar raporta la spațiul de libertate, securitate și justiție și în special la dispozițiile aferente acestui spațiu referitoare la cooperarea judiciară în materie penală și la cooperarea polițienească. În aceste condiții, nu s-ar putea insera într-un acord internațional precum Acordul UE-Tanzania instrumente de cooperare care privesc respectivul spațiu fără a se recurge la un temei juridic care să se raporteze la același spațiu.

32 Parlamentul admite că operațiunea Atalanta și Acordul UE-Tanzania contribuie la realizarea anumitor obiective ale acțiunii externe a Uniunii vizate la articolul 21 alineatele (1) și (2) TUE. Cu toate acestea, susține că simplul fapt că o măsură urmărește respectivele obiective nu înseamnă în mod necesar că ele privesc exclusiv PESC. În același sens, cu toate că și consolidarea securității internaționale este un obiectiv specific al politicii de securitate și de apărare comune, conținutul Acordului UE-Tanzania nu s-ar raporta la niciuna dintre misiunile specifice ale acestei politici vizate la articolul 42 alineatul (1) TUE și la articolul 43 alineatul (1) TUE. De fapt, implicarea statelor membre în combaterea pirateriei ar fi motivată de amenințarea pe care o constituie acest fenomen pentru securitatea internă a Uniunii.

33 În apărare, Consiliul susține că decizia atacată este întemeiată în mod corect pe articolul 37 TUE și pe articolul 218 alineatul (5) și alineatul (6) al doilea paragraf prima teză TFUE și că adoptarea Acordului UE-Tanzania, care privește exclusiv PESC, nu necesita aprobarea Parlamentului.

34 În primul rând, în Hotărârea din 24 iunie 2014, Parlamentul/Consiliul (C-658/11, EU:C:2014:2025), pronunțată după depunerea prezentei acțiuni în anulare, Curtea ar fi considerat că Decizia 2011/640/PESC a Consiliului din 12 iulie 2011 privind semnarea și încheierea Acordului între Uniunea Europeană și Republica Mauritius privind condițiile pentru transferul persoanelor suspectate de piraterie și al bunurilor confiscate asociate acestora, de la forțele navale aflate sub comanda Uniunii Europene către Republica Mauritius, precum și privind condițiile aplicabile, ulterior transferului, persoanelor suspectate de piraterie (JO 2011, L 254, p. 1), al cărei conținut ar fi aproape identic cu cel al deciziei atacate și care s-ar referi la semnarea unui acord ai cărui termeni sunt foarte apropiați de cei ai Acordului UE-Tanzania, putea fi întemeiată în mod valabil numai pe articolul 37 TUE.

35 În al doilea rând, Consiliul consideră că motivul întemeiat pe eroarea privind alegerea temeiului juridic material al deciziei atacate trebuie respins ca nefondat. Astfel, deși Parlamentul pretinde că Acordul UE-Tanzania urmărește două obiective, care se raportează, în ceea ce îl privește pe primul, la PESC și, în ceea ce îl privește pe cel de al doilea, la domeniile cooperării judiciare în materie penală și cooperării polițienești și, în consecință, că articolele 82 TFUE și 87 TFUE ar fi trebuit să constituie, împreună cu articolul 37 TUE, temeiurile juridice ale deciziei atacate, el nu ar preciza totuși dacă acest al doilea obiectiv este sau nu este accesoriu. Consiliul susține că, întrucât Parlamentul a recunoscut, în cadrul procedurii în care s-a pronunțat Hotărârea din 24 iunie 2014, Parlamentul/Consiliul (C-658/11, EU:C:2014:2025), că, în ceea ce privește acordul din 14 iulie 2011 dintre Uniunea Europeană și Republica Mauritius, obiectivele care nu privesc PESC urmărite prin acest acord erau doar accesorii, obiectivele, identice, urmărite prin Acordul UE-Tanzania au același caracter. Prin urmare, temeiul juridic al deciziei atacate ar fi articolul 37 TUE.

36 În al treilea rând, Consiliul susține că decizia atacată și Acordul UE-Tanzania privesc exclusiv PESC și nu urmăresc niciun obiectiv accesoriu aferent cooperării judiciare în materie penală sau cooperării polițienești. Acordul UE-Tanzania, care a fost încheiat în cadrul unei operațiuni militare de gestionare a unei crize desfășurate în temeiul PESC și care vizează combaterea pirateriei în conformitate cu rezoluțiile aplicabile ale Consiliului de Securitate, nu s-ar raporta la spațiul de libertate, securitate și justiție în cadrul Uniunii. Astfel, reținerea și transferul persoanelor suspectate de acte de piraterie nu ar fi decât o simplă consecință a misiunii de securitate a operațiunii Atalanta. În plus, întrucât respectivul acord vizează prin conținutul său promovarea statului de drept și respectarea drepturilor omului, acesta s-ar înscrie pe deplin în cadrul PESC.

37 În plus, combaterea criminalității internaționale ar intra sub incidența PESC. În această privință, Acordul UE-Tanzania nu ar viza decât prezervarea spațiului de libertate, securitate și justiție, luat în considerare atât din punct de vedere intern, cât și extern față de Uniune. În special, acest acord nu ar priva autoritățile competente ale statelor membre nici de competența lor de a ancheta, nici de cea de a urmări penal și de a judeca persoanele capturate și reținute de forțele desfășurate în cadrul operațiunii Atalanta, ci ar viza mai degrabă să evite situații de impunitate prin oferirea posibilității de a transfera persoanele menționate către un stat din regiunea în care se derulează această operațiune atunci când nicio autoritate competentă a unui stat membru nu dorește să le urmărească penal.

38 În replică, Parlamentul arată că în Hotărârea din 24 iunie 2014, Parlamentul/Consiliul (C-658/11, EU:C:2014:2025), Curtea nu s-a pronunțat asupra problemei dacă Decizia 2011/640 ar fi trebuit să aibă drept temei juridic numai articolul 37 TUE sau și alte dispoziții din tratate. Deși Parlamentul admite că eliminarea pirateriei în scopul protejării navelor constituie indeniabil principalul obiectiv al operațiunii Atalanta, în conformitate cu Acțiunea comună 2008/851, acesta susține că nu toate acțiunile care decurg din operațiunea respectivă intră în mod sistematic sub incidența PESC. Astfel, cu excepția cazului în care se consideră că toate acordurile internaționale încheiate de Uniune privind transferul persoanelor suspectate de activități infracționale și capturate de forțele armate ale statelor

membre intră exclusiv sub incidența PESC, transferurile persoanelor suspectate de acte de piraterie, precum și exercitarea urmăririi penale față de acestea în temeiul Acordului UE-Tanzania nu pot fi asimilate unor activități militare. În aceste condiții, Acordul UE-Tanzania ar urmări o dublă finalitate și, prin urmare, ar fi trebuit să se bazeze pe un temei juridic dublu.

39 În duplică, Consiliul adaugă că operațiunea Atalanta vizează consolidarea securității internaționale, că ea se desfășoară în cadrul politicii de securitate și de apărare comune și că Acordul UE-Tanzania a fost încheiat în temeiul articolului 12 din Acțiunea comună 2008/851. În consecință, reținerea și transferul persoanelor suspectate de acte de piraterie ar rezulta din executarea acestei misiuni și nu ar constitui o acțiune distinctă de cooperarea polițienească și judiciară. Astfel, potrivit articolului 2 din Acțiunea comună 2008/851, misiunile principale ale operațiunii Atalanta ar consta în protecția navelor navlosite de Programul alimentar mondial și a altor nave vulnerabile, în supravegherea anumitor zone, precum și în descurajarea, prevenirea și reprimarea, inclusiv prin utilizarea forței, a actelor de piraterie și a jafurilor armate comise pe mare. În schimb, operațiunile de reținere și de transfer al persoanelor suspectate de acte de piraterie, de colectare a datelor lor cu caracter personal, de transmitere către Interpol a acestor date și de punere la dispoziție a datelor referitoare la activitățile de pescuit colectate ar avea un caracter accesoriu.

40 Consiliul precizează că măsurile care privesc spațiul de libertate, securitate și justiție, indiferent dacă sunt interne Uniunii sau au o dimensiunea exterioară acesteia, trebuie să fie adoptate în scopul de a determina progresul libertății, securității și justiției în cadrul Uniunii sau la frontierele acesteia. Or, Acordul UE-Tanzania nu ar avea legătură cu obiectivele spațiului menționat. Astfel, cu ocazia transferului către Republica Unită Tanzania a unei persoane suspectate de acte de piraterie, niciun stat membru nu și-ar exercita jurisdicția. În plus, o navă de război care se află sub jurisdicția exclusivă a statului său de pavilion nu ar fi asimilabilă unei părți din teritoriul acestuia. Pe de altă parte, Parlamentul nu ar explica de ce pirateria constituie o amenințare pentru securitatea internă a Uniunii.

41 În ședința în fața Curții, Parlamentul a afirmat, drept răspuns la o întrebare adresată de Curte, că, în ipoteza în care temeiurile juridice aferente PESC și spațiului de libertate, securitate și justiție nu ar putea fi combinate din cauza incompatibilității procedurilor care se raportează la acestea, articolele 82 TFUE și 87 TFUE ar trebui să constituie, ele singure, baza juridică a deciziei atacate.

Aprecierea Curții

42 În ceea ce privește actele adoptate în temeiul unei dispoziții referitoare la PESC, incumbă Curții sarcina de a asigura, în special în temeiul articolului 275 al doilea paragraf prima teză TFUE și al articolului 40 TUE, că punerea în aplicare a acestei politici nu afectează aplicarea procedurilor și întinderea atribuțiilor instituțiilor prevăzute de tratate pentru exercitarea competențelor Uniunii în temeiul Tratatului FUE. Alegerea temeiului juridic adecvat al unui act al Uniunii are o importanță de natură constituțională, recurgerea la un temei juridic eronat fiind susceptibilă să invalideze un astfel de act, în special în cazul în care temeiul juridic adecvat prevede o procedură de adoptare diferită de cea care a fost efectiv urmată (a se vedea în acest sens Avizul 2/00 din 6 decembrie 2001, EU:C:2001:664, punctul 5).

43 Potrivit unei jurisprudențe constante, alegerea temeiului juridic al unui act al Uniunii, inclusiv cel adoptat în vederea încheierii unui acord internațional precum cel în discuție în speță, trebuie să fie fondată pe elemente obiective, care pot fi supuse controlului jurisdicțional, printre care figurează finalitatea și conținutul acestui act (a se vedea în acest sens Hotărârea din 26 martie 1987, Comisia/Consiliul, 45/86, EU:C:1987:163, punctul 11, Hotărârea din 11 iunie 1991, Comisia/Consiliul, denumită „Dioxid de titan”, C-300/89, EU:C:1991:244, punctul 10, Avizul 2/00 din 6 decembrie 2001, EU:C:2001:664, punctul 22, și Hotărârea din 19 iulie 2012, Parlamentul/Consiliul, C-130/10, EU:C:2012:472, punctul 42).

44 Dacă prin analizarea unui act al Uniunii se dovedește că acesta urmărește două finalități sau că are două componente și dacă una dintre aceste finalități sau componente poate fi identificată ca fiind principală, iar cealaltă nu este decât accesorie, actul trebuie să aibă un temei juridic unic, și anume temeiul impus de finalitatea sau de componenta principală ori preponderentă. Cu titlu excepțional, dacă se dovedește în schimb că actul urmărește simultan mai multe obiective sau are mai multe componente care sunt legate în mod indisolubil, fără ca vreuna să fie accesorie în raport cu cealaltă, astfel că sunt aplicabile dispoziții diferite din tratate, o asemenea măsură trebuie să fie adoptată pe baza diferitor temeiuri juridice corespunzătoare (a se vedea în acest sens Hotărârea din 10 ianuarie 2006, Comisia/Parlamentul și Consiliul, C-178/03, EU:C:2006:4, punctele 42 și 43, precum și Hotărârea din 24 iunie 2014, Parlamentul/Consiliul, C-658/11, EU:C:2014:2025, punctul 43).

45 În ceea ce privește, în primul rând, conținutul Acordului UE-Tanzania, trebuie constatat că dispozițiile acordului respectiv prevăd, conform articolului 1 din acesta, condițiile și modalitățile care reglementează transferul către Republica Unită Tanzania al persoanelor suspectate de a intenționa să săvârșească, de a săvârși sau de a fi săvârșit acte de piraterie, reținute de EUNAVFOR, și al bunurilor asociate acestora confiscate de EUNAVFOR, precum și tratamentul respectivelor persoane după acest transfer.

46 În temeiul articolelor 3 și 4 din acordul menționat, printre condițiile și modalitățile amintite figurează respectarea unor principii generale, în special cel privind tratamentul în conformitate cu obligațiile internaționale în materia drepturilor omului. Același acord reglementează și tratamentul, urmărirea penală și judecarea persoanelor transferate, prevăzând totodată, la articolul 5, că astfel de persoane nu pot fi judecate pentru o infracțiune pentru care pedeapsa maximă este mai severă decât detențiunea pe viață. În plus, acest acord prevede, la articolul 6, păstrarea unor registre și notificarea unor documente aferente persoanelor respective și dispune, la articolul 7 alineatul (1), că, în limita mijloacelor și a capacităților lor, Uniunea și EUNAVFOR furnizează toată asistența necesară Republicii Unite Tanzania în vederea anchetării și a urmării penale a persoanelor transferate.

47 Desigur, astfel cum a arătat avocatul general la punctul 60 din concluzii, anumite obligații prevăzute de Acordul UE-Tanzania par, la prima vedere, că se raportează la domeniile cooperării judiciare în materie penală și cooperării polițienești transfrontaliere în cazul în care sunt luate în considerare în mod izolat. Cu toate acestea, după cum a subliniat de asemenea avocatul general, împrejurarea că anumite dispoziții dintr-un astfel de acord, luate în mod izolat, se aseamănă cu norme care pot fi adoptate într-un domeniu de acțiune a Uniunii nu este suficientă în sine pentru stabilirea temeiului juridic adecvat al deciziei atacate. În ceea ce privește în special dispozițiile Acordului UE-Tanzania consacrate respectării principiilor statului de drept și drepturilor omului, precum și demnității umane, trebuie subliniat că această respectare se impune în cazul oricărei acțiuni a Uniunii, inclusiv în domeniul PESC, așa cum reiese din coroborarea dispozițiilor articolului 21 alineatul (1) primul paragraf TUE, ale articolului 21 alineatul (2) litera (b) TUE, ale articolului 21 alineatul (3) TUE și ale articolului 23 TUE. În aceste condiții, este necesară aprecierea respectivului acord și în lumina finalității sale.

48 În ceea ce privește, în al doilea rând, această finalitate, reiese în special din considerentul (3) al deciziei atacate că acordul amintit a fost încheiat în temeiul articolului 12 din Acțiunea comună 2008/851, care intră sub incidența PESC, pentru a permite transferul, în cadrul operațiunii Atalanta, a persoanelor capturate și reținute de EUNAVFOR, precum și a bunurilor confiscate, către un stat terț, în speță Republica Unită Tanzania, care dorește să își exercite jurisdicția asupra persoanelor și bunurilor respective. După cum reiese din însuși titlul acțiunii comune menționate, aceasta vizează să contribuie în special la reprimarea actelor de piraterie și de jaf armat din largul coastelor Somaliei.

49 Acordul UE-Tanzania vizează astfel să instituie un mecanism esențial pentru a contribui la realizarea efectivă a obiectivelor operațiunii Atalanta, în special în măsura în care consolidează în mod durabil cooperarea internațională în materia reprimării actelor de piraterie prin definirea unui cadru legal privind transferul persoanelor capturate și reținute, care să permită lupta împotriva impunității acestor persoane, în conformitate cu mandatul prevăzut de rezoluțiile relevante ale Consiliului de Securitate.

50 În această privință, trebuie amintit că Consiliul de Securitate a solicitat tuturor statelor, în special la punctul 14 din Rezoluția 1846 (2008), să coopereze pentru a stabili cui îi revine competența, precum și pentru cercetarea și urmărirea penală a autorilor unor acte de piraterie sau de jaf armat comise în largul coastelor somaleze. Reflectând cooperarea avută în vedere la articolul 100 din Convenția Organizației Națiunilor Unite privind dreptul mării, care supune statele contractante unei obligații de cooperare pentru reprimarea pirateriei în marea liberă, decizia atacată a fost adoptată în vederea semnării și a încheierii Acordului UE-Tanzania în calitate de element al acestei acțiuni internaționale de combatere a actelor de piraterie și în special de combatere a impunității persoanelor care comit astfel de acte.

51 Acest acord, încheiat în temeiul articolului 12 din Acțiunea comună 2008/851, este strâns legat de operațiunea Atalanta, astfel încât, în lipsa operațiunii amintite, acordul menționat ar fi fără obiect. Întrucât Acordul UE-Tanzania nu există decât în calitate de accesoriu al acțiunii EUNAVFOR, acest acord va rămâne fără obiect în ziua în care forța respectivă își va înceta activitățile.

52 Argumentul Parlamentului potrivit căruia, în lipsa Acordului UE-Tanzania, statele membre ar fi în măsură să asigure ele însele urmărirea penală a persoanelor capturate nu este pertinent din moment ce acordul menționat urmărește printre altele să facă această urmărire mai eficace prin asigurarea transferului peroanelor în cauză către Republica Unită Tanzania tocmai atunci când statul membru competent nu poate sau nu dorește să își exercite jurisdicția. De fapt, fără încheierea prealabilă a unor astfel de acorduri de transfer, prevăzute în mod expres la articolul 12 alineatul (3) din Acțiunea comună 2008/851, pentru a garanta că tratamentul persoanelor transferate este conform cu cerințele dreptului internațional în materia drepturilor omului, nicio persoană capturată de EUNAVFOR nu ar putea fi transferată către statele terțe din regiunea în care se derulează operațiunea Atalanta, ceea ce ar putea îngreuna sau chiar împiedica funcționarea eficace a acestei operațiuni și îndeplinirea obiectivelor urmărite prin aceasta.

53 De altfel, EUNAVFOR poate transfera numai persoanele suspectate de acte de piraterie pe care le-a capturat și le-a reținut ea însăși în cadrul operațiunii Atalanta. În aceste condiții, argumentul Parlamentului care vizează să dovedească faptul că acțiunile întreprinse de această forță navală ar putea fi asimilate cu cele ale autorităților judiciare sau polițienești ale statelor membre nu poate fi reținut. Astfel, acțiunile menționate se derulează în cadrul exclusiv al unei operațiuni specifice care intră sub incidența PESC, de executarea căreia sunt legate în mod indisociabil.

54 Prin urmare, examinarea finalității Acordului UE-Tanzania confirmă că procedura de transfer al persoanelor capturate și reținute de EUNAVFOR pe care o prevede constituie un instrument prin care Uniunea urmărește obiectivele operațiunii Atalanta, care constau în prezervarea păcii și a securității internaționale, în special în măsura în care acesta permite evitarea faptului ca persoanele care au comis acte de piraterie să rămână nepedepsite.

55 Întrucât acordul menționat privește în mod preponderent PESC, iar nu cooperarea judiciară în materie penală sau cooperarea polițienească, decizia atacată a putut fi întemeiată în mod valabil numai pe articolul 37 TUE. Prin urmare, aceasta a fost adoptată în mod corect în conformitate cu procedura prevăzută la articolul 218 alineatul (6) al doilea paragraf prima teză TFUE.

56 Având în vedere considerațiile care precedă, primul motiv trebuie respins ca nefondat.

Cu privire la al doilea motiv, întemeiat pe o încălcare a articolului 218 alineatul (10) TFUE

Argumentația părților

57 Potrivit Parlamentului, obligația prevăzută la articolul 218 alineatul (10) TFUE, potrivit căruia acesta trebuie să fie „informat de îndată și pe deplin pe parcursul tuturor etapelor procedurii”, constituie o normă fundamentală de procedură care se aplică tuturor acordurilor internaționale încheiate de Uniune, inclusiv celor care intră sub incidența PESC. Consiliul ar fi încălcat această normă întrucât nu a informat Parlamentul decât la 22 martie 2010 despre deschiderea negocierilor referitoare la Acordul UE-Tanzania și la 19 martie 2014, la nouă zile după această adoptare, despre adoptarea deciziei atacate. În plus, nici Înaltul Reprezentant, nici Consiliul nu ar fi informat Parlamentul despre discuțiile care au precedat adoptarea menționată. În sfârșit, Consiliul nu i-ar fi comunicat nici directivele de negociere, nici textul acestei decizii și nici pe cel al Acordului UE-Tanzania.

58 Parlamentul susține că această lipsă de informare l-a împiedicat să adopte o linie politică privind conținutul Acordului UE-Tanzania și, mai general, să exercite un control parlamentar al activităților Consiliului. El susține că, în afara cazului în care se dorește privarea obligației instituite prin dispoziția menționată de orice caracter obligatoriu, respectiva obligație se adaugă aceleia, distincte, de consultare a Parlamentului cu privire la PESC, în temeiul articolului 36 TUE. În plus, efectul util al articolului 218 alineatul (10) TFUE ar fi afectat dacă Parlamentul nu ar fi informat despre negocierea și despre încheierea acordurilor internaționale decât prin publicarea acestora în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene*.

59 Consiliul nu contestă că această din urmă dispoziție se aplică și acordurilor internaționale care privesc exclusiv PESC, însă susține că ea nu a fost încălcată în speță. În această privință, arată că Parlamentul este informat despre toate deciziile relevante pe care le adoptă în temeiul articolului 218 TFUE în ceea ce privește, printre altele, autorizarea și deschiderea unor negocieri, directivele de negociere, semnarea și încheierea unui acord internațional, precum și, dacă este cazul, aplicarea provizorie a unui asemenea acord.

60 În ceea ce privește Acordul UE-Tanzania, Consiliul arată mai întâi că a comunicat în mod corespunzător Parlamentului directivele de negociere. La 22 martie 2010, data adoptării deciziei de autorizare a deschiderii negocierilor, Consiliul ar fi adresat o scrisoare Parlamentului în care a explicat că, potrivit articolului 12 din Acțiunea comună 2008/851, trebuiau să fie încheiate acorduri de transfer cu anumite state terțe și că Înaltul Reprezentant a fost autorizat să deschidă negocieri, în temeiul articolului 37 TUE, cu un anumit număr de state, printre care figura Republica Unită Tanzania. În privința conținutului proiectului de acord UE-Tanzania, faptul că Parlamentul avea cunoștință despre acordurile de transfer încheiate anterior cu alte state în cadrul operațiunii Atalanta i-ar fi permis să își exercite prerogativele, care, în orice caz, ar fi limitate în domeniul acordurilor internaționale care intră exclusiv sub incidența PESC.

61 În ceea ce privește, în continuare, comunicarea către Parlament a textului deciziei atacate și al celui al Acordului UE-Tanzania, Consiliul susține că prerogativele limitate ale Parlamentului în cadrul procedurii de negociere și de încheiere a acordurilor internaționale în domeniul PESC au ca prim obiectiv să permită acestuia să controleze temeiul juridic al acordurilor respective și că, în speță, acest obiectiv a fost atins întrucât Parlamentul a fost în măsură să procedeze la un astfel de control ca urmare a primirii scrisorii Consiliului din 22 martie 2010 prin care a fost informat cu privire la deschiderea negocierilor. Pe de altă parte, textul deciziei atacate și cel al Acordului UE-Tanzania ar fi fost comunicate în mod necesar Parlamentului prin efectul publicării lor în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene* la 11 aprilie 2014, dată care ar constitui punctul de plecare al termenului în care Parlamentul putea formula o acțiune în anulare în temeiul articolului 263 TFUE.

62 În sfârșit, Consiliul susține că, în măsura în care ar trebui oferite informații cu privire la derularea negocierilor, această sarcină incumbă Înaltului Reprezentant și că, în consecință, motivul întemeiat pe încălcarea articolului 218 alineatul (10) TFUE este nefondat. Cu titlu suplimentar, Consiliul invocă imposibilitatea materială de informare a Parlamentului, pe parcursul derulării negocierilor în domeniul PESC, cu privire la toate evoluțiile acestora, uneori rapide și neașteptate. El arată că, în orice caz, Parlamentului i-au fost comunicate informații în cadrul, mai larg, al operațiunii Atalanta, în care se înscrie decizia atacată.

63 În replică, Parlamentul recunoaște că a fost informat „de îndată”, în sensul articolului 218 alineatul (10) TFUE, de către Consiliu cu privire la decizia sa de a autoriza deschiderea negocierilor, în ziua adoptării acesteia. El susține însă că, în ceea ce privește decizia atacată, nu a fost informat, întrucât această decizie nu i-a fost notificată decât la nouă zile după adoptarea sa. În plus, Consiliul nu i-ar fi comunicat niciodată textul deciziei menționate și pe cel al Acordului UE-Tanzania. Cerința privind informarea Parlamentului „pe deplin”, în sensul articolului 218 alineatul (10) TFUE, nu ar putea fi îndeplinită prin simplul fapt că Consiliul a încheiat în trecut acorduri similare. În orice caz, un control din partea Parlamentului al temeiului juridic al deciziei atacate nu ar fi putut fi efectuat în lipsa comunicării unui text care să îi permită să identifice elementele relevante în această privință, precum scopul și conținutul acordului avut în vedere. Potrivit Parlamentului, Consiliul ar fi trebuit să îi comunice textul proiectului deciziei Consiliului și textul proiectului acordului cel mai târziu la 4 aprilie 2012, dată la care, la finalul negocierilor, consilierii pentru relații externe ai Consiliului au adoptat aceste texte. Ulterior datei respective, Consiliul ar fi așteptat doar aprobarea proiectului de acord amintit de către Republica Unită Tanzania, care i-a fost notificat în luna februarie 2014.

64 În sfârșit, Parlamentul contestă distincția făcută de Consiliu între responsabilitățile exercitate de acesta și cele atribuite Înaltului Reprezentant, pentru motivul că acesta din urmă prezidează Consiliul Afaceri Externe, formațiunea Consiliului însărcinată cu PESC. Făcând trimitere la Hotărârea din 24 iunie 2014, Parlamentul/Consiliul (C-658/11, EU:C:2014:2025), Parlamentul susține că respectarea articolului 218 alineatul (10) TFUE constituie o condiție de validitate a deciziei de adoptare a acordurilor internaționale și că revine Consiliului sarcina de a asigura, înaintea adoptării acestora, că Parlamentul a fost informat în mod corespunzător.

65 În duplică, Consiliul, considerând că un termen de mai multe luni sau de mai multe săptămâni nu îndeplinește cerința informării „de îndată” a Parlamentului, în sensul articolului 218 alineatul (10) TFUE, susține că un termen de câteva zile, în speță nouă zile, care corespund cu șapte zile lucrătoare, nu poate fi totuși considerat nerezonabil.

66 În ceea ce privește derularea negocierilor care au precedat încheierea Acordului UE-Tanzania, Consiliul consideră că scrisoarea sa din 22 martie 2010 a furnizat Parlamentului suficiente informații care i-au permis acestuia cel puțin să își formeze o primă opinie cu privire la caracterul adecvat al temeiului juridic indicat de Consiliu și să își exprime eventualele îndoieli cu privire la acest subiect. În această privință, Consiliul adaugă că, deși împrejurarea că a încheiat în trecut acorduri similare nu este suficientă prin ea însăși pentru a considera că cerințele care rezultă din articolul 218 alineatul (10) TFUE sunt îndeplinite, această împrejurare și elementele care figurează în scrisoarea din 22 martie 2010, avute în vedere în ansamblul lor, sunt suficiente în acest sens. Pe de altă parte, Consiliul arată că mandatul de negociere descris în scrisoarea respectivă a rămas neschimbat.

67 În ceea ce privește partajarea responsabilităților între Consiliu și Înaltul Reprezentant, recunoscând că acesta din urmă prezidează Consiliul Afaceri Externe, Consiliul afirmă că Înaltul Reprezentant nu acționează în această calitate atunci când reprezintă Uniunea în cadrul negocierii acordurilor referitoare la domeniul PESC. Prin urmare, întrucât conducerea negocierilor ar fi responsabilitatea Înaltului Reprezentant, iar nu a Consiliului, obligația de informare a Parlamentului nu ar putea incumba decât Înaltului Reprezentant. Consiliul apreciază, pe de altă parte, că obligația de furnizare a informațiilor în cursul negocierilor nu poate privi fiecare document elaborat sau fiecare ședință de negociere și nici lucrările pregătitoare care au loc în cadrul Consiliului. În sfârșit, Consiliul consideră

că nu îi revine sarcina de a verifica, înainte de adoptarea unei decizii privind încheierea unui acord internațional, dacă articolul 218 alineatul (10) TFUE a fost efectiv respectat și dacă, prin urmare, Parlamentul a putut fi informat în mod corespunzător despre desfășurarea negocierilor care precedă adoptarea unui astfel de acord.

Aprecierea Curții

68 Potrivit jurisprudenței Curții, obligația prevăzută la articolul 218 alineatul (10) TFUE, potrivit căruia Parlamentul este „informat de îndată și pe deplin pe parcursul tuturor etapelor procedurii" de negociere și de încheiere a acordurilor internaționale, se aplică oricărei proceduri de încheiere a unui acord internațional, inclusiv acordurile care privesc exclusiv PESC (Hotărârea din 24 iunie 2014, Parlamentul/Consiliul, C-658/11, EU:C:2014:2025, punctul 85). Pentru a îndeplini cerințe de claritate, de coerență și de raționalizare, articolul 218 TFUE prevede o procedură unificată și cu aplicabilitate generală în ceea ce privește negocierea și încheierea acordurilor internaționale de către Uniune în toate domeniile sale de acțiune, inclusiv PESC, care, contrar altor domenii, nu este supusă niciunei proceduri speciale (a se vedea în acest sens Hotărârea din 24 iunie 2014, Parlamentul/Consiliul, C-658/11, EU:C:2014:2025, punctele 52 și 72).

69 Deși, desigur, rolul conferit Parlamentului în materie de PESC rămâne limitat, această instituție fiind exclusă din procedura de negociere și de încheiere a unor acorduri care privesc exclusiv PESC, el nu este lipsit totuși de orice drept de control asupra acestei politici a Uniunii (a se vedea în acest sens Hotărârea din 24 iunie 2014, Parlamentul/Consiliul, C-658/11, EU:C:2014:2025, punctele 83 și 84).

70 În această privință, trebuie amintit că implicarea Parlamentului în procesul decizional este reflectarea la nivelul Uniunii a unui principiu democratic fundamental, potrivit căruia popoarele participă la exercitarea puterii prin intermediul unei adunări reprezentative (a se vedea în acest sens Hotărârea din 29 octombrie 1980, Roquette Frères/Consiliul, 138/79, EU:C:1980:249, punctul 33, Hotărârea din 11 iunie 1991, Dioxid de titan, C-300/89, EU:C:1991:244, punctul 20, și Hotărârea din 19 iulie 2012, Parlamentul/Consiliul, C-130/10, EU:C:2012:472, punctul 81). În ceea ce privește procedura de negociere și de încheiere a acordurilor internaționale, cerința de informare prevăzută la articolul 218 alineatul (10) TFUE este expresia acestui principiu democratic pe care se întemeiază Uniunea (a se vedea în acest sens Hotărârea din 24 iunie 2014, Parlamentul/Consiliul, C-658/11, EU:C:2014:2025, punctul 81).

71 Această cerință de informare vizează să asigure în special că Parlamentul este pus în măsură să exercite un control democratic asupra acțiunii externe a Uniunii și mai precis să verifice că alegerea temeiului juridic al unei decizii privind încheierea unui acord a fost efectuată cu respectarea atribuțiilor sale (a se vedea în acest sens Hotărârea din 24 iunie 2014, Parlamentul/Consiliul, C-658/11, EU:C:2014:2025, punctul 79). În această privință, deși cerința de informare a Parlamentului pe deplin și de îndată nu are ca obiect să permită acestuia să participe la negocierea și la încheierea acordurilor în materie de PESC, ea îi permite, pe lângă faptul de a proceda la verificarea temeiului juridic adecvat al măsurilor adoptate în cadrul acestei politici, să își exercite propriile competențe în deplină cunoștință a ansamblului acțiunii externe a Uniunii.

72 Astfel, dat fiind că Uniunea trebuie să asigure, conform articolului 21 alineatul (3) TUE, coerența dintre diferitele domenii ale acțiunii sale externe, obligația de informare a Parlamentului care incumbă celorlalte instituții în temeiul articolului 218 alineatul (10) TFUE contribuie la garantarea unității și a coerenței respectivei acțiuni (a se vedea prin analogie, în ceea ce privește cooperarea dintre instituțiile Uniunii și statele membre, Hotărârea din 2 iunie 2005, Comisia/Luxemburg, C-266/03, EU:C:2005:341, punctul 60, Avizul 1/08 din 30 noiembrie 2009, EU:C:2009:739, punctul 136, și Hotărârea din 20 aprilie 2010, Comisia/Suedia, C-246/07, EU:C:2010:203, punctul 75).

73 Este necesar să se respingă de la bun început argumentul Consiliului potrivit căruia obligația de informare a Parlamentului cu privire la desfășurarea negocierilor este responsabilitatea Înaltului Reprezentant, iar nu a Consiliului însuși. Astfel, întrucât articolul 218 alineatul (2) TFUE prevede că revine Consiliului sarcina de a autoriza deschiderea negocierilor, de a adopta directivele de negociere, de a autoriza semnarea și de a încheia acordurile, rezultă că incumbă de asemenea acestei instituții, în special în contextul acordurilor care privesc exclusiv PESC, sarcina de a asigura respectarea obligației prevăzute la articolul 218 alineatul (10) TFUE.

74 În speță, Parlamentul reproșează Consiliului, în primul rând, că nu l-a informat cu privire la desfășurarea negocierilor, în al doilea rând, că nu i-a transmis nici textul final al Acordului UE-Tanzania, nici pe cel al deciziei atacate și, în al treilea rând, că nu l-a informat despre adoptarea acestei din urmă decizii decât la nouă zile după adoptarea amintită.

75 În ceea ce privește, mai întâi, motivul întemeiat pe lipsa informării Parlamentului de către Consiliu cu privire la desfășurarea negocierilor, este necesar să se constate că, în speță, Consiliul nu a informat Parlamentul decât cu ocazia autorizării deschiderii negocierilor și a închiderii acestora. Or, Curtea a considerat, la punctul 86 din Hotărârea din 24 iunie 2014, Parlamentul/Consiliul (C-658/11, EU:C:2014:2025), că obligația, prevăzută la articolul 218 alineatul (10) TFUE, de a asigura că Parlamentul este informat de îndată și pe deplin pe parcursul tuturor etapelor procedurii de încheiere a unui acord internațional se extinde și la etapele care precedă încheierea unui astfel de acord și acoperă, așadar, printre altele, faza de negociere.

76 În această privință, în ceea ce privește întinderea informării vizate la dispoziția menționată, trebuie arătat că procedura de negociere și de încheiere a acordurilor internaționale prevăzută la articolul 218 TFUE cuprinde, printre altele, autorizarea deschiderii negocierilor, definirea directivelor de negociere, desemnarea negociatorului Uniunii și, dacă este cazul, a unui comitet special, închiderea negocierilor, autorizarea semnării acordului, eventual decizia de aplicare provizorie a acordului înainte de intrarea sa în vigoare și încheierea acordului.

77 Deși, în temeiul articolului 218 alineatul (10) TFUE, Parlamentul trebuie să fie informat pe parcursul tuturor etapelor procedurii, faptul că participarea sa la negocierea și la încheierea acordurilor care privesc exclusiv PESC este exclusă în mod explicit înseamnă că această cerință de informare nu se extinde la etapele care țin de un proces pregătitor intern al Consiliului. În aceste condiții, astfel cum a arătat avocatul general la punctul 86 din concluzii, cerința de informare a Parlamentului nu se poate limita doar la etapele procedurii menționate la punctul anterior din prezenta hotărâre, ci se extinde și la rezultatele intermediare la care ajung negocierile. În această privință, după cum a arătat Parlamentul, respectiva cerință de informare necesita ca Consiliul să îi comunice textul proiectului de acord și pe cel al proiectului de decizie adoptate de consilierii pentru relații externe ai Consiliului responsabili de negocieri, în măsura în care textul acestor proiecte a fost comunicat autorităților tanzaniene în vederea încheierii acordului.

78 În plus, în speță, Consiliul nu a informat deloc Parlamentul despre derularea procedurii de negociere care a precedat încheierea Acordului UE-Tanzania, în afara trimiterii scrisorii din 22 martie 2010 prin care a fost înștiințat cu privire la deschiderea acesteia. Întrucât exercitarea dreptului de control al Parlamentului nu este de conceput decât în considerarea conținutului acordului însuși avut în vedere, iar nu în funcție de cel al altor acorduri care prezintă eventual caracteristici similare (a se vedea prin analogie Hotărârea din 6 noiembrie 2008, Parlamentul/Consiliul, C-155/07, EU:C:2008:605, punctul 74), existența unor acorduri încheiate cu alte state despre care Parlamentul ar putea avea cunoștință este în această privință fără relevanță. În aceste condiții, argumentul Consiliului potrivit căruia, ca urmare a existenței unor astfel de acorduri similare anterioare, Parlamentul ar fi fost suficient informat cu privire la desfășurarea negocierilor care au condus la Acordul UE-Tanzania, trebuie respins.

79 În continuare, în ceea ce privește motivul întemeiat pe faptul că Consiliul nu a transmis Parlamentului textul Acordului UE-Tanzania și al deciziei atacate, trebuie respins argumentul Consiliului potrivit căruia Parlamentul a fost în măsură să își exercite prerogativele atunci când a luat cunoștință despre conținutul textelor adoptate cu ocazia publicării lor în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene*.

80 După cum a subliniat deja Curtea, publicarea deciziei referitoare la semnarea și la încheierea unui acord în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene* nu este de natură să remedieze o încălcare a articolului 218 alineatul (10) TFUE. Astfel, o asemenea publicare este prevăzută la articolul 297 TFUE și corespunde condițiilor de publicitate cărora le este supus un act al Uniunii pentru a intra în vigoare, în timp ce cerința de informare care decurge din articolul 218 alineatul (10) TFUE este prevăzută pentru a asigura că Parlamentul este pus în măsură să exercite un control democratic asupra acțiunii externe a Uniunii și, mai precis, să verifice că atribuțiile sale sunt respectate tocmai ca urmare a alegerii temeiului juridic al unei decizii privind încheierea unui acord (Hotărârea din 24 iunie 2014, Parlamentul/Consiliul, C-658/11, EU:C:2014:2025, punctul 79).

81 În sfârșit, în ceea ce privește motivul întemeiat pe încălcarea de către Consiliu a articolului 218 alineatul (10) TFUE pentru motivul că acesta a informat tardiv Parlamentul, și anume la nouă zile după adoptarea deciziei atacate, este necesar să se constate că un astfel de termen nu îndeplinește în principiu cerința de informare a Parlamentului „de îndată”, în sensul dispoziției menționate.

82 Desigur, nu se poate exclude ca, în anumite împrejurări, o informare a Parlamentului după un termen de câteva zile să poată fi considerată ca fiind efectuată „de îndată”, în sensul dispoziției amintite. Cu toate acestea, întrucât Consiliul nu a transmis Parlamentului, în speță, nici textul deciziei atacate, nici pe cel al Acordului UE-Tanzania, trebuie constatat că, în orice caz, acesta nu l-a informat de îndată și pe deplin în cursul procedurii de negociere și de încheiere a acordului respectiv.

83 Din considerațiile care precedă rezultă că Consiliul a încălcat articolul 218 alineatul (10) TFUE.

84 Întrucât Parlamentul nu a fost informat de îndată și pe deplin pe parcursul tuturor etapelor procedurii, conform articolului 218 alineatul (10) TFUE, acesta nu a fost în măsură să exercite dreptul de control pe care i l-au conferit tratatele în materie de PESC și, dacă este cazul, să își expună punctul de vedere în ceea ce privește în special temeiul juridic corect pe care trebuie să îl aibă actul în cauză. Nerespectarea acestei cerințe de informare aduce atingere, în aceste împrejurări, condițiilor de exercitare de către Parlament a funcțiilor sale în domeniul PESC și constituie, în consecință, o încălcare a unei norme fundamentale de procedură (Hotărârea din 24 iunie 2014, Parlamentul/Consiliul, C-658/11, EU:C:2014:2025, punctul 86).

85 În aceste condiții, al doilea motiv este fondat și decizia atacată trebuie să fie anulată.

Cu privire la menținerea efectelor deciziei atacate

86 Parlamentul și Consiliul, susținuți de guvernul Regatului Unit și de Comisie, solicită Curții, în ipoteza în care ar anula decizia atacată, menținerea efectelor acesteia până la înlocuirea ei.

87 Potrivit articolului 264 al doilea paragraf TFUE, Curtea poate indica, în cazul în care consideră că este necesar, care sunt efectele actului anulat care trebuie considerate ca fiind irevocabile.

88 Or, trebuie să se admită faptul că anularea deciziei atacate fără menținerea efectelor acesteia ar putea împiedica derularea operațiunilor efectuate pe baza Acordului UE-Tanzania și în special ar putea compromite urmărirea penală și judecarea persoanelor suspectate de acte de piraterie capturate de EUNAVFOR.

89 În consecință, trebuie menținute efectele deciziei atacate, a cărei anulare este pronunțată prin prezenta hotărâre.

Cu privire la cheltuielile de judecată

90 Potrivit articolului 138 alineatul (1) din Regulamentul de procedură al Curții, partea care cade în pretenții este obligată, la cerere, la plata cheltuielilor de judecată. Cu toate acestea, în temeiul alineatul (3) al aceluiași articol, în cazul în care părțile cad fiecare în pretenții cu privire la unul sau mai multe capete de cerere, fiecare parte suportă propriile cheltuieli de judecată.

91 Întrucât în speță Parlamentul și Consiliul au căzut fiecare în pretenții în parte, trebuie să se decidă că suportă fiecare propriile cheltuieli de judecată.

92 Potrivit articolului 140 alineatul (1) din Regulamentul de procedură, Republica Cehă, Regatul Suediei, Regatul Unit și Comisia, care au intervenit în litigiu, suportă propriile cheltuieli de judecată.

Pentru aceste motive, Curtea (Marea Cameră) declară și hotărăște:

1) Anulează Decizia 2014/198/PESC a Consiliului din 10 martie 2014 privind semnarea și încheierea Acordului dintre Uniunea Europeană și Republica Unită Tanzania privind condițiile pentru transferul persoanelor suspectate de piraterie și al bunurilor confiscate asociate de la forțele navale aflate sub comanda Uniunii Europene către Republica Unită Tanzania.

2) Menține în vigoare efectele Deciziei 2014/198.

3) Parlamentul European și Consiliul Uniunii Europene suportă fiecare propriile cheltuieli de judecată.

4) Republica Cehă, Regatul Suediei, Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord, precum și Comisia Europeană suportă propriile cheltuieli de judecată.

Semnături